

Datum

2018-11-30

Diarienum (åberopas)

A460.065/2018

Saknr

000

Er referens

Ju2018/04064/L4

Polismyndigheten

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.seju.L4@regeringskansliet.se

Remissvar avseende betänkandet Informationsutbyte vid samverkan mot terrorism (SOU 2018:65)

Övergripande synpunkter

Den kartläggning som redovisas i betänkandet pekar tydligt på de problemområden som aktualiseras vid samverkan i syfte att förebygga terrorism. Utifrån den kartläggningen gör Polismyndigheten bedömningen att det finns ett klart och tydligt behov av att fortsätta arbetet med att utveckla formerna för samverkan. Det finns dock en betydande risk för att det utvecklingsarbete som behöver genomföras inte får rätt förutsättningar om möjligheterna till informationsutbyte är för små. Utvecklingsarbetet hämmas när relevant information inte kan utbytas.

Polismyndigheten ser ett behov av att de berörda aktörernas roller tydliggörs och även vidgas så att en effektiv och ändamålsenlig samverkan kan bedrivas till gagn för såväl enskilda som samhället i stort. Det torde sällan vara fallet att en aktör ensam kan bryta en oönskad utveckling eller ha den kompetens som behövs. Chansen till framgång ökar genom samverkande resurser i samhället. Polismyndigheten anser bl.a. att det är viktigt att kommunerna ges ett tydligare uppdrag i det brottsförebyggande arbetet.¹ Skolan är också en viktig aktör, men stor osäkerhet synes finnas om vilken roll skolan ska ha i samverkan mot våldsbejakande extremism, vilket är olyckligt.²

I den nyligen publicerade forskningsrapporten om våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige³ konstateras att flera av dessa miljöer har samband med varandra. Detta visar återigen att hela samhället måste hjälpas åt för att arbeta mot våldsbejakande extremism, gängvåld och dödligt våld med skjutvapen.

¹ Jfr riksdagens tillkännagivande den 11 april 2018 om kommunernas roll i det brottsförebyggande arbetet, rskr. 2017/18:213.

² Jfr Skolverkets rapport den 15 oktober 2018, Skolans roll i arbetet mot våldsbejakande extremism, dnr 5.1.3-2018:106.

³ Rostami A., Mondani H., Carlsson C., Sturup J., Sarnecki J., Edling C. (2018), Våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige, Institutet för framtidsstudier.

I betänkandet tas den problematiska gränsytan mot annan brottsförebyggande samverkan och socialt arbete upp på flera ställen (bl.a. avsnitt 6.4.4). Svaret på den problematiken är emellertid inte att låta bli att möjliggöra ett mer ändamålsenligt informationsutbyte, utan i stället att vidga samverkansområdet och möjligheterna till informationsutbyte till att omfatta mer av den allvarliga brottsligheten. Begränsningar i möjligheten att arbeta brottsförebyggande mot allvarlig brottslighet är också en begränsning av möjligheten att arbeta brottsförebyggande mot våldsbejakande extremism. Polismyndigheten ser det som angeläget att kunna samverka brottsförebyggande även gällande annan grov och allvarlig brottslighet.

Närmare om förslagen

Avsnitt 7.4.1

Polismyndigheten tillstyrker förslaget. Den föreslagna bestämmelsen torde ge goda förutsättningar för ett mer effektivt och ändamålsenligt uppgiftslämnande från polisen till socialtjänsten.

Polismyndigheten finner det beklagligt att det i betänkandet inte presenteras förslag gällande skolan (se även avsnitt 9.2). Liksom anförts ovan anser Polismyndigheten att skolan är en viktig aktör i sammanhanget. Frågan bör utredas vidare.

Avsnitt 8.5.1 och 8.5.2

I fråga om socialtjänstens möjligheter att lämna uppgifter till polisen i brottsförebyggande syfte pekas i betänkandet på vikten av förtroendet för socialtjänstens verksamhet. Polismyndigheten har respekt för detta resonemang, men anser att intresset av att kunna rädda människors liv och skydda såväl enskilda människor som samhället i stort från att drabbas av svår och allvarlig brottslighet väger tyngre. Av de två alternativa lösningar som presenteras förordar Polismyndigheten en bestämmelse av det slag som presenteras på s. 182.

I likhet med vad Polismyndigheten framförde i sitt remissvar den 12 oktober 2018 över betänkandet Att bryta ett våldsamt beteende – återfallsförebyggande insatser för män som utsätter närstående för våld (SOU 2018:37)⁴, anser emellertid Polismyndigheten att det vore än mer eftersträvansvärt med en generell utformad sekretessbrytande bestämmelse för det förebyggande arbetet, med avsikt att träffa den mest allvarliga brottsligheten. Möjligheten till uppgiftslämnande till polisen skulle gälla såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården.

Avsnitt 8.5.4

Polismyndigheten tillstyrker förslaget.

⁴ Dnr A318.777/2018.

Avsnitt 9.2

I likhet med vad Polismyndigheten framförde i sin hemställan den 24 februari 2017⁵ till regeringen om lagändringar föranledda av regeringens strategi mot terrorism⁶ anser myndigheten det angeläget att även hälso- och sjukvården ges möjlighet att lämna information till polisen i syfte att förebygga allvarlig brottslighet. Polismyndigheten anser att frågan bör utredas ytterligare.⁷

Avsnitt 10.4.1 och 10.4.2

Polismyndigheten instämmer i de bedömningar som utredaren redovisar. Det mest centrala i det här sammanhanget är tidsaspekten. Polismyndigheten tillstyrker förslaget att införa en sekretessbrytande uppgiftsskyldighet för Transportstyrelsen, vilket torde medföra förutsättningar för en än mer skyndsam hantering av uppgiftslämnandet.

Detta yttrande har beslutats av rikspolischefen Anders Thornberg efter föredragning av juristen Marika Janvid Kuchler. I den slutliga beredningen av ärendet har även juristen Tony Back medverkat.

POLISMYNDIGHETEN

Anders Thornberg

Marika Janvid Kuchler

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli

⁵ Dnr A089.382/2017.

⁶ Förebygga, förhindra och försvåra – den svenska strategin mot terrorism (skr. 2014/15:146).

⁷ Jfr Rostami A. m.fl. (2018), s. 83 f.